

Sygn. akt III AUa 1877/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Marcjanna Górską (spr.)

Sędziowie: SA Maria Gleixner-Dyk

SO del. Bożena Lasota

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 r. w Warszawie

sprawy G. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji G. H.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 września 2014 r. sygn. akt VII U 465/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1877/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił G. H. prawa do świadczenia przedemerytalnego wobec niespełnienia warunków określonych w art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył G. H. domagając się jej zmiany i ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podniósł, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył mu wszystkich okresów wymaganych do uzyskania wnioskowanego świadczenia, tj. 6 miesięcy okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, pracy w gospodarstwie rolnym matki oraz okresu pracy w firmie (...) od 16 listopada 2012 r. do 20 maja 2013 r. Skarżący stwierdził, że gdyby Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił te okresy wówczas łączny staż pracy wyniósłby 39 lat, 6 miesięcy i 17 dni a tym samym spełnił wymogi zawarte w ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, stosowanie do treści art. 2 ust. 2 pkt 6 w z w. z art. 2 ust. 3, a nie w myśl art. 2 ust. 2 pkt 5 ustawy, jak wskazuje ZUS.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania albowiem ubezpieczony nie spełnił warunków wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach emerytalnych. Organ rentowy wskazał, że G.

H. udokumentował łącznie 36 lat, 11 miesięcy i 25 dni stażu zamiast wymaganych 40 lat oraz przedłożone przez niego świadectwa pracy zawierają błędną podstawę prawną, bowiem ze świadectwa pracy z dnia 20 maja 2013 r. wystawionego przez firmę (...) - M. P. wynika, że stosunek pracy ustał „za wypowiedzeniem, z powodu likwidacji pracodawcy”. Natomiast z dołączonej do odwołania kserokopii świadectwa pracy ze stycznia 2014 r., poświadczonej za zgodność z oryginałem przez adwokata, wynika, że stosunek pracy ustał w wyniku: „likwidacji pracodawcy art. 32 § 1 pkt 3 w zw. z art. 41 kodeksu pracy”. Organ rentowy podniósł również, że G. H. domaga się zaliczenia do stażu pracy 6 miesięcznego okresu zasiłku dla bezrobotnych w 2013r., jednakże staż ten winien być wyliczony do dnia rozwiązania stosunku pracy, a zasiłek przypada po tym okresie. Natomiast doliczenie do w/w stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym matki, tj. okresu od dnia 18 maja 1973r. do dnia 11 listopada 1975 r., nie spowoduje spełnienia warunku uzyskania łącznie 40 lat stażu pracy do dnia rozwiązania stosunku pracy. W tym przypadku, w ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, odwołujący udowodniłby 39 lat, 5 miesięcy i 18 dni. Jednakże zdaniem organu rentowego nie można uwzględnić okresu pracy w gospodarstwie rolnym, ponieważ na podstawie przedłożonej dokumentacji nie da się jednoznacznie określić, w jakim okresie matka ubezpieczonego władała gospodarstwem rolnym (odpowiedź na odwołanie z dnia 21 lutego 2014r..

Wyrokiem z dnia 8 września 2014 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie G. H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że G. H., urodzony (...), w okresie od dnia 18 maja 1973 r. do 11 listopada 1975 r. pracował w gospodarstwie rolnym matki Z. H. (1). W tym samym czasie uczęszczał do szkoły zawodowej w W., do której codziennie dojeżdżał. Lekcje rozpoczynał i kończył o różnych porach. W niektórych okresach lekcje zaczynały się o godzinie 8.00, w innych później. Powrót ze szkoły następował około godziny 13.00, 14.00 bądź 15.00. W tym czasie rodzice odwołującego i dwaj bracia pracowali zawodowo. W gospodarstwie hodowano krowy, świnie, indyki, kury i gęsi, a uprawiano zboże, ziemniaki, buraki, ogórki.

Odwołujący się przed wyjściem do szkoły oraz po powrocie do domu zajmował się obrządkami, a w okresie od wiosny do jesieni również pracami polowymi. Rano wyprowadzał krowy na pastwisko, wypuszczał indyki, kury oraz karmił je. Ponadto ciął trawę dla zwierząt i zajmował się karmieniem świń. Podobne czynności wykonywał po powrocie ze szkoły. Dodatkowo, czasem w godzinach rannych, a najczęściej po skończeniu lekcji i powrocie do domu, pomagał w polu między innymi przy pieleniu, uprawie i zbiorze warzyw. Latem pomagał rodzicom również przy żniwach, przy młocce, przy zbiorze ogórków, a jesienią przy wykopkach i zbiorze buraków. Odwołujący pracował również przy przebudowie obory na garaże i wycince drzew, a także sortował warzywa uprawiane w gospodarstwie, zajmował się ich załadunkiem, transportem do miejsca skupu oraz rozładunkiem. Dodatkowo robił zakupy, ciął drzewo na opał, rozpałał w piecu. Lekcje odrabiał w godzinach wieczornych, po zakończeniu wszystkich prac w gospodarstwie. W latach 1961 - 1975 Z. H. (1) była wpisana w operacie ewidencji gruntów obrębów S., (...) jako władająca gospodarstwem rolnym o powierzchni powyżej 5,09 ha.

Od dnia 12 listopada 1975 r. do dnia 31 sierpnia 1979 r. G. H. pracował w Zakładach (...) w B.. Następnie od dnia 1 lutego 1980 r. do dnia 30 listopada 1983 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P.. W okresie od dnia 2 grudnia 1983 r. do dnia 31 maja 1992 r. podjął pracę w Spółdzielni Pracy (...) w W.. Od dnia 16 czerwca 1992 r. do dnia 28 lutego 1993 r. G. H. pracował w Centrum Usług (...) sp. z o.o. w W.. W okresie od dnia 1 marca 1993 r. do dnia 31 maja 1993 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - Usługowo - Handlowym (...) s.c. w W. a od dnia 1 czerwca 1993 r. do dnia 16 lipca 1993 r. w Centrum Usług (...) sp. z o.o. w W.. Kolejne zatrudnienie G. H. podjął od dnia 19 lipca 1993 r. i pracował do dnia 31 stycznia 1994 r. w Spółdzielni Pracy (...) w W.. Od dnia 10 lutego 1994 r. do dnia 28 lutego 1994 r. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny i pobierał z tego tytułu zasiłek. W okresie od dnia 1 marca 1994 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. odwołujący był zatrudniony w Wytwórni (...) Spółdzielni Pracy w W.. Od dnia 2 stycznia 1996 r. do dnia 31 października 1997 r. był zatrudniony przez S. J. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) S. J. w W. a od 3 listopada 1997 r. do dnia 31 października 2012 r. w Zakładach (...) sp. z o.o. w W.. Z dniem 9 listopada 2012 r. G. H. został uznany za osobę bezrobotną. Następnie od dnia 16 listopada 2012 r. do dnia 20 maja 2013 r. odwołujący wykonywał pracę montażysty u M. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod

nazwą (...) w P.. Ze świadectwa pracy z dnia 20 maja 2013 r. wynika, że stosunek pracy G. H. ustał z powodu likwidacji pracodawcy. W dniu 23 stycznia 2014 r. pracodawca wystawił jednak nowe świadectwo pracy, w którym jako podstawę rozwiązania stosunku pracy podał likwidację pracodawcy, na podstawie art. 32 § 1 pkt 3 w zw. z art. 41 k.p.

Na dzień rozwiązania stosunku pracy u M. P. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P., pracodawca zatrudniał dwie osoby. Od dnia 21 maja 2013 r. G. H. jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy (...) W. jako osoba bezrobotna i w dniu 13 listopada 2013 r. (błędnie podano 2012 r.), odwołujący wystąpił z wnioskiem o świadczenie przedemerytalne wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych oraz świadectwami pracy i zaświadczeniem z Urzędu Gminy, Urzędu Pracy oraz Starostwa Powiatowego w S.. Następnie w dniu 20 listopada 2013 r. (błędnie podano 2012 r.) wycofał powyższy wniosek i w związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych umorzył postępowanie w sprawie.

W dniu 29 listopada 2013 r. G. H. złożył ponowny wniosek o świadczenie przedemerytalne rozpoznany zaskarżoną decyzją. W oparciu o przedłożone przez odwołującego dokumenty, organ rentowy przyjął, że G. H. udokumentował łącznie 36 lat, 11 miesięcy i 25 dni, tj. 36 lat, 9 miesięcy i 16 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 9 dni okresów nieskładkowych. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że świadectwo pracy z dnia 20 maja 2013 r. nie zawiera podstawy prawnej rozwiązania stosunku pracy oraz, że przy wyliczeniu stażu pracy nie można uwzględnić okresu pracy w gospodarstwie rolnym matki odwołującego, tj. od dnia 18 maja 1973 r. do dnia 11 listopada 1975 r.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, które w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Ponadto Sąd uwzględnił zeznania świadków: D. S., A. S. oraz odwołującego G. H. ponieważ były spójne i w znaczącej części wskazywały na te same fakty i zdarzenia. Świadkowie i odwołujący w jednakowy sposób przedstawili rodzaj upraw i hodowli prowadzonej w gospodarstwie (...) oraz zgodnie wskazywali na udział odwołującego w tych pracach.

Oceniając tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że spór w niniejszej sprawie dotyczy kwestii spełnienia przez odwołującego przesłanek uprawniających do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz.170). Zgodnie z art. 2 ust. 1 prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która:

1. do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta oraz 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
2. do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub
3. do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta i 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

4. zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

5. do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub

6. do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie, która spełnia szczególne warunki wymagane do przyznania tego świadczenia, jeżeli:

1. przez okres co najmniej 6 miesięcy pobierała zasiłek dla bezrobotnych i nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,
2. w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,
3. złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Odnosząc cytowany przepis do stanu faktycznego sprawy Sąd pierwszej instancji zauważył, że w sprawie sporny pozostawał staż ubezpieczeniowy jakim legitymował się ubezpieczony na dzień rozwiązania stosunku pracy, t.j. na dzień 20 maja 2013 r. kiedy to ustał jego stosunek pracy u M. P. prowadzącego (...) w P. w związku z likwidacją pracodawcy. Sąd nie podzielił stanowiska odwołującego się, że do stażu winien być uwzględniony okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych w 2013 r. Okres ten przypada bowiem po 20 maja 2013 r., a więc nie może zostać uwzględniony. Art. 2 ust. 1 ustawy wskazuje bowiem, że chodzi o staż do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy bądź do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy.

Jeśli chodzi o okres pracy w gospodarstwie rolnym matki od dnia 18 maja 1973 r. do dnia 11 listopada 1975 r., to Sąd Okręgowy zgodził się ze stanowiskiem odwołującego. Z zeznań bowiem przesłuchanych świadków oraz ubezpieczonego wynika bowiem, że pomimo dojazdów do szkoły, pracę w gospodarstwie rodziców wykonywał codziennie, co najmniej przez 4 godziny. Odwołujący przed szkołą zajmował się obrządkiem, a ponadto pracował w polu, przy zbiorach, przy pielieniu i pomagał w domu. Lekcje odrabiał w późnych godzinach wieczornych, a wcześniej pracował w polu i przy inwentarzu, ponieważ w tym czasie jego rodzice i bracia pracowali. Uwzględnienie tego okresu pracy w gospodarstwie rolnym powoduje, że staż ubezpieczeniowy G. H. wynosi ponad 39 lat.

Fakt ten jednak, jak zauważył Sąd pierwszej instancji, nie oznacza zasadności odwołania nawet, jeśli prawo odwołującego rozpatrywać z punktu widzenia unormowania zawartego w art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Zgodnie z treścią tego przepisu jednym z warunków nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego jest rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Sąd zauważył, że ustawa o świadczeniach emerytalnych nie definiuje jednak pojęcia „likwidacji pracodawcy”, nie wyjaśnia

też kto jest pracodawcą. Definicję pracodawcy zawiera ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r., tj. Kodeks pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94 ze zm.), ale żeby zdefiniować pojęcie prawne „likwidacji pracodawcy” należy sięgnąć do orzecznictwa i poglądów doktryny wypracowanych na tle art. 41¹ k.p., ale także i w odniesieniu do ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Zdaniem Sądu Okręgowego o likwidacji pracodawcy nie można mówić wówczas, gdy jest nim osoba fizyczna. Przedsiębiorca może bowiem zakończyć i wyrejestrować działalność gospodarczą, jednak nie oznacza to, że przestaje istnieć, jako podmiot zatrudniający pracowników. Osoby zatrudnione nie są pracownikami działalności gospodarczej, którą prowadzi osoba fizyczna, ale pracownikami tej osoby. Zakończenie działalności gospodarczej nie jest jednak likwidacją pracodawcy.

Na poparcie tego stanowiska, Sąd pierwszej instancji powołał poglądy wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie (wyrok z dnia 19 września 2012 r., III AUa 720/12), Sąd Apelacyjny w Katowicach (wyrok z dnia 18 kwietnia 2013 r., III AUa 73/13) oraz Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 września 2001r., I PKN 830/00 stwierdził, że podmiotem zatrudniającym pracowników jest przedsiębiorca - osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, nie zaś „działalność gospodarcza” lub miejsce jej prowadzenia - zakład pracy w znaczeniu przedmiotowym. Wykreślenie osoby fizycznej z ewidencji działalności gospodarczej nie jest likwidacją pracodawcy w rozumieniu art. 41¹ k.p.

Nawiązując do okoliczności sprawy, Sąd pierwszej instancji zważył, że ubezpieczony do 20 maja 2013 r. był zatrudniony przez osobę fizyczną M. P., to z nim bowiem została zawarta umowa o pracę i to on figuruje w świadectwie pracy jako pracodawca. Pracodawcą G. H. z całą pewnością nie był natomiast (...). Rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z powodu likwidacji. Likwidacji nie uległ jednak pracodawca, którym - jak zostało wskazane - był M. P. (osoba fizyczna). W związku z tym, art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie może mieć zastosowania, ponieważ warunek, aby nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy z powodu likwidacji pracodawcy, nie został spełniony.

Jeśli chodzi zaś o art. 2 ust. 1 pkt 1, 2, 5 ustawy, to i one nie mogą stanowić podstawy do przyznania odwołującemu wnioskowanego świadczenia albowiem nie spełnia określonych w tych przepisach warunków dotyczących wieku bądź stażu ubezpieczeniowego

Mając powyższe na uwadze i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie G. H. uznając je za niezasadne.

Apelację od tego wyroku złożył ubezpieczony G. H. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

Zaskarżając wyrok w całości wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie wniosku w całości, tj. wydanie orzeczenia stwierdzającego, że wnioskodawca nabył prawo do świadczenia przedemerytalnego i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Apelujący zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1. art. 3 k.p. poprzez nieuzasadnione nieuwzględnienie definicji pracodawcy zawartej w tym artykule mającej również zastosowanie do treści ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oraz ustawy o świadczeniach emerytalnych,
2. art. 3¹ § 2 k.p. poprzez rozdzielenie osoby pracodawcy od jego działania w postaci prowadzenia działalności gospodarczej.
3. art. 2 ust. 1 pkt 6 oraz art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, poprzez przyjęcie, że wnioskodawca nie spełnił warunków uprawniających do otrzymania świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że Sąd Okręgowy błędnie uznał, że nie można przyjąć definicji pracodawcy zawartej w art. 3 k.p. w związku z art. 3¹ § 2 k.p.. Dopuszczył zatem do zawężającej definicji pojęcia „pracodawcy” jako odrębnego bytu podmiotowego od istniejącej zarazem działalności gospodarczej, którą tenże pracodawca prowadził, zaś wnioskodawca świadczył pracę w zakresie przedmiotowym określonym w ewidencji działalności gospodarczej pracodawcy.

W ocenie apelanta, prowadzenie działalności gospodarczej przez pracodawcę, który zatrudniał wnioskodawcę wykonującego czynności w zakresie ujętym w ewidencji działalności gospodarczej niewątpliwie skutkuje tym, że pracodawca był fizyczną jednostką organizacyjną w rozumieniu art. 3¹ § 2 k.p.. W tym ujęciu przywołany w uzasadnieniu, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2008 r., II PK 44/08 OSNP 2010/5-6/58, dotyczący innego stanu faktycznego, nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie.

Skarżący podkreślił, że nie można przyjąć, że w przedmiotowej sprawie należy traktować odrębnie unicestwienia pracodawcy - w znaczeniu przedmiotowym - i zakończenie jego bytu prawnego - w znaczeniu podmiotowym - gdyż praktycznie stany te są nierozzerwalne bowiem w znaczeniu zarówno przedmiotowym jak i podmiotowym nastąpiło unicestwienie i zakończenie bytu prawnego jednostki organizacyjnej - osoby fizycznej, która to jednostka nie posiadała i nie mogła w myśl przepisów posiadać osobowości prawnej. Przyjęcie zaś tezy, że w przedmiotowej sprawie pracodawcą była wyłącznie osoba fizyczna, a nie jednostka organizacyjna w postaci osoby fizycznej wykonującej działalność gospodarczą jest sprzeczne z treścią art. 3¹ § 1 k.p. w zw. z art. 3¹ § 2 k.p. a także z treścią art. 3 k.p.

Nadto, zdaniem skarżącego, Sąd pierwszej instancji, nietrafnie uznał, że wnioskodawca nie spełnił warunków do otrzymania świadczenia przedemerytalnego, stwierdzając, że „zasadnie organ rentowy uznał że okres pobierania zasiłku przypada po 20 maja 2013r., a więc nie może zostać uwzględniony. Art. 2 ust. 1 ustawy wskazuje bowiem, że chodzi o staż do dnia rozwiązania stosunku pracy”. Według apelanta, z żadnego zapisu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r., o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie wynika wymóg aby zasiłek dla bezrobotnych, który wnioskodawca pobierał po 20 maja 2013 r., był wypłacany przed zakończeniem stosunku pracy, a tym bardziej w przypadku wnioskodawcy przed 31 grudnia 2013 r., skoro nie istniała taka potrzeba, zaś wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy.

Żaden przepis tej ustawy, jak również ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r., o świadczeniach przedemerytalnych nie wskazuje aby wymóg ten spełniony był przed rozwiązaniem stosunku pracy. Zasiłek dla bezrobotnych przysługuje bowiem w przypadku pozostawania bez pracy, a w razie wątpliwości - spowodowanej zaistnieniem luki prawnej w tym zakresie - nie powinno się zdaniem apelanta, interpretować jej na niekorzyść wnioskodawcy i to tym bardziej, że brak do tego racjonalnych przesłanek. W zaistniałej sytuacji wnioskodawca spełnił wszystkie wymogi uprawniające go do uzyskania świadczenia przedemerytalnego, a tym samym apelacja jest uzasadniona.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego jest niezasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem pomimo częściowo błędnego uzasadnienia.

Na wstępie przypomnieć należy, że przedmiotem sporu wynikającym z treści zaskarżonej decyzji oraz złożonego od niej odwołania było prawo G. H. do świadczenia przedemerytalnego. Organ rentowy odmawiając ubezpieczonemu prawa do przedmiotowego świadczenia uznał, że wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 170) albowiem na dzień rozwiązania stosunku pracy, t.j. na dzień 20 maja 2013 r. wnioskodawca zamiast wymaganych 40 lat okresów składkowych i nieskładkowych udowodnił posiadanie stażu ubezpieczeniowego w wymiarze 36 lat, 11 miesięcy i 25 dni.

Kwestionując przedmiotowe rozstrzygnięcie G. H. wywodził, że spełnia warunki do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego określone w art. 2 ust. 6 wymienionej wyżej ustawy o świadczeniach przedemerytalnych albowiem jego stosunek pracy został rozwiązany z powodu likwidacji pracodawcy a po uzupełnieniu wyliczonego przez organ rentowy stażu ubezpieczeniowego okresem pracy w gospodarstwie rolnym matki Z. H. (2) od 18 maja 1973 r. do 11 listopada 1975 r., udowodniony przez niego staż pracy wynosi 39 lat i 17 dni, a po uwzględnieniu sześciomiesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych łączny staż pracy wynosi 39 lat, 6 miesięcy i 17 dni.

Trafnie w tej sytuacji, uwzględniając istotę sporu, Sąd pierwszej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w kwestii dotyczącej uzupełnienia stażu ubezpieczeniowego okresem pracy w gospodarstwie rolnym, traktowanym jako okres składkowy. Możliwość takiego uzupełnienia wynika z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 748) a nie jak podał Sąd Okręgowy z art. 5 nieobowiązującej ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw. Uchybienie to pozostaje jednak bez wpływu na dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia w zakresie omawianej materii, które Sąd odwoławczy akceptuje. W rezultacie doliczenie okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym do stażu ubezpieczeniowego uwzględnionego przez organ rentowy powoduje, że G. H. na dzień rozwiązania stosunku pracy, t.j. na dzień 20 maja 2013 r. udowodnił 39 lat, 5 miesięcy i 18 dni. Oznacza to, że do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy, t.j. do dnia 31 grudnia 2012 r. ubezpieczony posiadał okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 39 lat, co prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji.

Trafnie także Sąd ten przyjął, że spełnienie warunku dotyczącego stażu nie jest jedynym warunkiem określonym w omawianym przepisie pozwalającym na nabycie prawa do świadczenia. Jak bowiem wynika z treści art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, warunkiem koniecznym jest rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy.

Podzielając stanowisko Sądu Okręgowego, że G. H. tego warunku nie spełnia, Sąd Apelacyjny, nie podziela jednak argumentacji przedstawionej przez Sąd pierwszej instancji u uzasadnieniu tego stanowiska, uznając ją za niewystarczającą dla rozstrzygnięcia istniejących w tym zakresie wątpliwości. Wprawdzie ma rację Sąd Okręgowy, że przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie zawierają definicji pojęcia „likwidacja pracodawcy”, to jednak odwołanie się w tym zakresie wyłącznie do treści art. 41¹ k.p., z pominięciem regulacji art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, nie może być uznane za prawidłowe. Jak wynika bowiem z tego przepisu, wyżej cytowanego, rozwiązanie stosunku pracy musi nastąpić „z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy”.

Jednoznaczny pogląd w tej materii, akceptowany w całości przez Sąd Apelacyjny, wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 stycznia 2014 r., I UK 370/13 (LEX nr 1646126) stwierdzając, że z zakresu podmiotowego art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych mogą być wyłączeni pracownicy, których stosunki pracy zostały rozwiązane przez pracodawcę będącego osobą fizyczną, który sam likwiduje swoją działalność bez przymusu egzekucyjnego (upadłościowego). Sąd Najwyższy wskazał, że w art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie chodzi o jakąkolwiek likwidację pracodawcy, a w przypadku osoby fizycznej jej działalności gospodarczej, tak aby w efekcie likwidacji pracodawca ten nie prowadził już działalności gospodarczej. Ustawa z 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych pozostawała w związku funkcjonalnym z ustawą z 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Właśnie ta druga ustawa tłumaczy, że nie chodziło o dowolnie pojmowaną likwidację pracodawcy, lecz o likwidację w określony sposób sformalizowaną. Wyraźnie określono to w art. 2 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z którym "Przepisy ustawy stosuje się do pracodawcy będącego osobą fizyczną, a także do pracodawcy będącego jednostką organizacyjną, jeżeli odrębne przepisy nie wyłączają możliwości ogłoszenia jego upadłości i przewidują możliwość jego likwidacji".

Nie inaczej było z likwidacją jako przyczyną niewypłacalności. Niewypłacalność pracodawcy, w rozumieniu tej ustawy, zachodziła w razie niezaspokojenia roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych przez pracodawcę, wobec którego na podstawie odrębnych przepisów, jest prowadzone postępowanie likwidacyjne (art. 3 ust. 2 pkt 2). Innymi słowy nie było "odrębnych przepisów" dotyczących likwidacji działalności prowadzonej przez osobę fizyczną. Likwidacja natomiast działalności przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą (przedsiębiorcy), z własnej woli, z reguły nie świadczy i nie potwierdza sytuacji skrajnej (upadłości). Nawet w przypadku świadczenia przedemerytalnego dla przedsiębiorcy (pracodawcy) prowadzącego działalność gospodarczą znaczenie ma upadłość w rozumieniu przepisów powszechnych o upadłości a nie likwidacja działalności z własnej woli (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych).

Taka wykładnia wynika również z aktualnego określenia pracodawcy w Kodeksie pracy, a ściślej, że pracodawcą jest osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia pracowników (art. 3 k.p.). Taki pracodawca może mieć zakład pracy w znaczeniu przedmiotowym, jednak na gruncie regulacji z art. 2 ust. 1 pkt 6 nie chodzi o likwidację zakładu pracy tak rozumianego, czyli procesu likwidacji hurtowni rozłożonego w czasie. Wprawdzie kolejna ustawa z 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy nie zawiera już takich samych przepisów jak poprzednia ustawa z 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, to jednak nadal obowiązuje podstawowa w sprawie regulacja z art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w pierwotnej wersji. Nowa ustawa z 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych nie czyni nieaktualną argumentacji wynikającej z poprzedniej ustawy z 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Punkt ciężkości niewypłacalności pracodawcy w nowej ustawie łączy się głównie z upadłością, co dotyczy także osób fizycznych jako pracodawców. Natomiast postępowanie likwidacyjne, które poprzedza niewypłacalność, ograniczono do przedsiębiorstw państwowych (art. 8 ust. 1 pkt 2). Z drugiej strony rozszerzono pojęcie niewypłacalności pracodawcy, gdyż zachodzi również w razie niezaspokojenia roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę, trwającego dłużej niż 2 miesiące.

Dodatkowo warto wskazać, że przedstawiona wykładnia omawianego unormowania (art. 2 ust. 1 pkt 6) znajduje uzasadnienie w samej istocie świadczenia przedemerytalnego, wynikającej ze sposobu unormowania warunków do nabycia uprawnień do przedmiotowego świadczenia w art. 2 ust. 1 ustawy. Nie ulega bowiem wątpliwości, że świadczenie przedemerytalne stanowi pomost pomiędzy okresem zatrudnienia a nabyciem prawa do emerytury. Powtarzającym się warunkiem do nabycia prawa do tego świadczenia jest rozwiązanie stosunku pracy bądź zakończenie pozarolniczej działalności będące skutkiem zdarzeń uniemożliwiających dalsze funkcjonowanie pracodawcy bądź też prowadzenie działalności, a więc skutkiem obiektywnie zaistniałej sytuacji przymusowej.

Zauważyć należy, że Trybunał Konstytucyjny analizując istotę świadczenia przedemerytalnego w wyroku z dnia 20 listopada 2006 r., SK 66/06 (OTK-A 2006/10/152) wskazał między innymi, że w art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, ustawodawca nie zadowala się samym zwolnieniem z pracy, lecz dodatkowo restrykcyjnie ujmuje jego przyczyny. „W zasadzie wymaga, by pracodawca znalazł się w sytuacji kwalifikującej do ogłoszenia upadłości albo w stanie likwidacji. Dopiero przy spełnieniu tych obiektywnie sprawdzalnych warunków dotyczących pracodawcy powstaje prawo do świadczenia przedemerytalnego dla zwalnianych pracowników. Także w wypadku osób prowadzących działalność pozarolniczą ... ustawodawca musi wymagać dowodów na to, że zainteresowany nie ma pracy ze względu na okoliczności od niego niezależne. Innymi słowy: "zwalniam się" nie z powodu braku chęci do dalszej pracy czy kalkulacji, z której wynika, że pobieranie świadczenia przedemerytalnego będzie korzystniejsze niż korzyści z prowadzonej działalności, lecz ze względu na drastyczną sytuację prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa”.

Odnosząc przedstawione wyżej rozważania do stanu faktycznego sprawy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie można przyjąć, że ubezpieczony spełnił wskazane wyżej wymagania konieczne dla nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Jak wynika bowiem z zeznań świadka M. P., pracodawcy G. H. (zeznania – k.118) zakończenie działalności odbyło się w ten sposób, że fakt ten został zgłoszony w urzędzie miasta oraz, że nie miał żadnych zaległości z tytułu podatków i składek, a to oznacza, że nie miała miejsca likwidacja pracodawcy (pozarolniczej działalności)

we wskazanym wyżej rozumieniu. Sąd odwoławczy obdarzył walorem wiarygodności powyższe zeznania albowiem świadek jest zięciem ubezpieczonego i z całą pewnością nie chciałby zeznawać na jego niekorzyść, zwłaszcza, że ubezpieczony zeznań tych nie kwestionował. W tej sytuacji, zaskarżony wyrok nie narusza, wskazanego w apelacji, prawa materialnego, co prowadzić musiało do jej oddalenia.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.